

KP soda Jelgavas pilsētas pašvaldību par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu atkritumu apsaimniekošanas organizēšanā

Publicēts: 28.07.2021.

[Informācija presei](#)

[Jaunumi](#)

Konkurences padome (KP) 22. jūlijā pieņēma [lēmumu](#) sodīt Jelgavas pilsētas pašvaldību par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas saistīts ar pašvaldības rīcību, nepamatoti un neatbilstoši normatīvajam regulējumam nodrošinot savai kapitālsabiedrībai SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi" tiesības darboties sadzīves atkritumu savākšanas un pārvadāšanas tirgū Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā. Tā rezultātā uz vairāk nekā septiņiem gadiem tirgus tika noslēgts konkurencei. Par īstenoto konkurences pārkāpumu KP piemēroja Jelgavas pilsētas pašvaldībai naudas sodu 51 123 eiro apmērā.

Jelgavas pilsētas pašvaldībai ir pienākums organizēt atkritumu savākšanas un pārvadāšanas procesu Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā, tostarp nosakot kārtību, kādā notiks atkritumu apsaimniekošanas process no to savākšanas līdz apglabāšanai. Normatīvajā regulējumā noteikts, ka Latvijā ikvienai pašvaldībai ir rīcības brīvība izvēlēties veidu, kā nodrošināt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, izvēloties pakalpojumu sniedzēju iepirkuma procedūrā, privātās publiskās partnerības procesā vai *in-house* procedūrā jeb uzticot pakalpojumu sniegšanu savai kapitālsabiedrībai.

Jelgavas pilsētas pašvaldība no 2004. gada nodrošina atkritumu apsaimniekošanu, piemērojot *in-house* procedūru. Taču izvēloties pakalpojumu sniedzēju *in-house* ietvaros, pašvaldībai jāiesteno pilnīga kontrole pār kapitālsabiedrību, neiesaistot privāto kapitālu. Vienlaikus uzņēmumā SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi", kuram nodota sadzīves atkritumu savākšana un pārvadāšana Jelgavas pilsētā, 51% pamatkapitāla daļu pieder Jelgavas pašvaldībai, taču 49% pamatkapitāla daļu pieder privātam tirgus dalībniekam SIA "KULK". Tādējādi faktiskos apstākļos nepastāvēja visi normatīvajā regulējumā noteiktie kritēriji, kas pieļautu *in-house* izņēmuma piemērošanu.

Gadījumā, ja pašvaldība pati iesaistās pakalpojumu sniegšanā, uzskatāms, ka pašvaldība darbojas privāto tiesību jomā. Savukārt situācijā, kad pašvaldība nodod atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma izpildi savai kapitālsabiedrībai, piemērojot *in-house* principu un nerīkojot publisko iepirkumu, uzskatāms, ka pašvaldība pati nodrošina pakalpojuma sniegšanu, kas tādējādi nozīmē, ka Jelgavas pilsētas pašvaldība veic saimniecisko darbību. Tā rezultātā Jelgavas pilsētas pašvaldības rīcība ir pakļauta dominējošā stāvokļa ļaunprātības izmantošanas aizliegumam.

2006. gadā tika grozīts Atkritumu apsaimniekošanas likums, kas noteica, ka pašvaldība līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju drīkst slēgt tikai uz noteiktu termiņu – ne īsāku par trim un ne garāku par pieciem gadiem. Tādējādi līgumi, kas noslēgti nepiemērojot vai neatbilstoši piemērojot normatīvos aktus par publisko iepirkumu, ir izbeidzami līdz 2013. gada 1. jūlijam. Jelgavas pilsētas pašvaldība šo pārejas periodu neņēma vērā un, neskatoties uz likuma grozījumiem, arī pēc 2013. gada turpināja nepamatoti izmantot *in-house* izņēmumu un sadarboties ar SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi". Tā rezultātā pašvaldība izmantoja savu dominējošo stāvokli un vairāk nekā septiņus gadus pēc grozījumos noteiktā līgumu darbības termiņa ir nodevusi tiesības konkrētajā tirgū vienam tirgus dalībniekam, tādējādi izslēdzot citus potenciālos sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzējus, nedodot iespēju citiem tirgus dalībniekiem piedāvāt savus pakalpojumus.

☞ KP priekšsēdētājs Juris Gaiķis: "Konkurences padome jau gadiem akcentē konkurences problēmas atkritumu apsaimniekošanas jomā. Jūlijā panākts izlīgums strīdā ar Rīgu, kas saražo teju pusi Latvijas atkritumus, taču nule pieņemtais lēmums atspoguļo, ka problēmas pastāv arī citās Latvijas pilsētās, ko nedrīkst ignorēt un kuras jārisina. Jelgavas pilsētas pašvaldības rīcības rezultātā, ilgstoši noslēdzot sadzīves atkritumu savākšanas un pārvadāšanas tirgu, iedzīvotāji nevarēja saņemt izvēles ziņā, iespējams, kvalitatīvāku un efektīvāku pakalpojumu, ko savukārt var iegūt, izvēloties pakalpojumu sniedzēju konkurences cīņā."

Nemot vērā, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana šajā lietā izpaudusies kā Jelgavas pilsētas pašvaldības rīcība, izvēloties pakalpojuma sniedzēju veidā, kas neatbilst normatīvajam regulējumam, KP naudas sodu 51 123 eiro apmērā piemēro pašvaldībai. Savukārt SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi" bez pašvaldības iniciatīvas un lēmuma slēgt pakalpojuma līgumu nebūtu iespējas iegūt dominējošo stāvokli sadzīves atkritumu savākšanas un pārvadāšanas tirgū, tādējādi kapitālsabiedrības rīcībā nav saskatāms pārkāpums par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/kp-soda-jelgavas-pilsetas-pasvaldibu-par-dominejosa-stavokla-launpratigu-izmantosanu-atkritumu-apsaimniekosanas-organizesana>